

УДК 330.542:338.43:378.4

**ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ
В АГРАРНИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ
ВІДПОВІДНО ДО СУЧАСНИХ ПОТРЕБ РИНКУ ПРАЦІ**

Козаченко Л.А., канд. екон. наук, доцент
e-mail: kozachenko15@ukr.net

Миколаївський національний аграрний університет, Україна

Важливим напрямом української економічної стратегії є підвищення ефективності підприємств аграрної сфери. За останні 10 років такі країни, як Україна, Бразилія та Китай стали країнами, що мали найвищі показниками зростання продуктивності у сільському господарстві. В Україні такій ситуації сприяє використання аграріями нових технологій у сільськогосподарському виробництві протягом всього виробничого ланцюгу. Без сумніву, в майбутньому стабільність і конкурентноспроможність аграрного сектору економіки нашої країни реально можливі за рахунок подальшого використання сучасних інновацій та здобутків технічного прогресу [1]. А це означає, що і сучасна аграрна освіта України потребує кардинальних змін та нового підходу в підготовці кадрів для агробізнесу майбутнього .

Одним із важливих напрямів модернізації вітчизняної аграрної освіти є суттєве досягнення відповідності існуючої вищої та професійної галузевої

освіти сучасним потребам профільних стейкхолдерів. Якість освіти на сьогодні характеризується не тільки відповідним кадровим потенціалом закладу вищої освіти та матеріально-технічними ресурсами. Принципово важливим є активна участь зовнішніх стейкхолдерів (роботодавці, професіоналів-практиків, експертів галузі професійних об'єднань тощо) у реалізації освітніх програм та їх вплив на якість освітніх послуг.

Співпраця із зовнішніми стейкхолдерами починається із залучення їх до обговорення проєкту освітньої програми, що дозволяє ефективно сформувати програмні результати навчання, що реально будуть відбивати потреби сучасного ринку праці. Така співпраця не повинна носити формальний характер, а бути дієвим механізмом підвищення якості аграрної вищої освіти.

Про співпрацю із роботодавцями щодо якості освітніх програм рекомендації надає Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти, в яких зазначається, що якісна освітня програма повинна бути гнучкою, реагувати на виклики часу, а також змінюватися в разі потреби. Є дієвим моніторинг та періодичне обговорення з роботодавцями освітньої програми, яка вже реалізується закладом вищої освіти, що своєчасно дозволить з'ясувати недоліки та врахувати сучасні інтереси стейкхолдерів. Такий підхід закладу вищої освіти до забезпечення якості освітньої програми зробить її конкурентоспроможною серед аналогічних освітніх програм, що реалізуються в країні [2].

Залучення зовнішніх стейкхолдерів також може відбуватися для провадження ними викладацької діяльності. Фахівці-практики, що суміщають практичну і викладацьку діяльність, під час освітнього процесу моделюють завдання, наближені до реальних виробничих ситуацій. Також з'являється можливість проводити практичні заняття на базі аграрних підприємств, безпосередньо у реальних виробничих умовах, що позитивно впливає на якість навчання.

Сучасні інформаційні технології дозволяють до освітнього процесу запрошувати вітчизняних та закордонних практиків задля проведення відеолекцій, онлайн-тренінгів, відеоеккурсій тощо. Так, сучасні аграрні підприємства пропонують відеоеккурсії, які дають змогу ознайомитися із особливостями організації виробництва та технології переробки продукції рослинництва, тваринництва, механізації сільськогосподарського виробництва. Такі екскурсії доцільно використовувати під час вивчення дисциплін для всіх спеціальностей закладу вищої освіти аграрного спрямування.

За рекомендаціями Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти задля трансферу технологій та інноваційності заклади вищої освіти можуть залучати роботодавців для спільного виконання науково-дослідних робіт студентів та науково-педагогічних працівників, організації стажування науково-педагогічних кадрів на виробництві [2].

Задля забезпечення єдності аграрної освіти, аграрної науки, агропромислового виробництва вчені Миколаївського національного аграрного університету розробили та впровадили Програму інноваційно-інвестиційних

проектів «Інтеграція аграрної освіти, науки, виробництва» на 2013-2023 рр [3]. Також за ініціативою Миколаївського національного аграрного університету вперше в Україні створено Науково-навчально-виробничий консорціум «Південний», до складу якого увійшли 7 науково-дослідних установ, 5 аграрних закладів вищої освіти та 22 виробничі підприємства України. До цілей діяльності якого віднесено у тому числі задоволення потреб у висококваліфікованих фахівцях регіону й підвищення якості підготовки фахівців з аграрною вищою освітою; сприяння європейському підходу до вищої освіти та розвиток міжнародних зв'язків і контактів у сфері вищої освіти, сприяння мобільності й інтеграції українських вчених, професорсько-викладацького складу аграрних [3].

Дослідження, що проведені Міністерством освіти і науки України серед потенційних роботодавців, що викладені у Аналітичній записці «Думки роботодавців про дуальну освіту», визначають їх зацікавленість у співпраці із закладами вищої освіти щодо підготовки молодих фахівців за рахунок їх участі в організації дуальної форми навчання [4]. Впровадження дуальної форми навчання передбачає поєднання навчання студентів у закладах вищої освіти та на робочих місцях на підприємствах, що можуть бути реалізовані за рахунок укладання тристороннього договору між роботодавцем, закладом освіти і здобувачем. В межах такої співпраці студенти: набувають достатні практичні навички та удосконалюють свої уміння; ознайомлюються з реальним виробничим процесом та технологіями; скорочується час на їх адаптацію на першому робочому місці; виплачується заробітна платня за фактично відпрацьований час здобувач; роботодавцем може сплачуватися вартість навчання здобувача, який навчається на контрактній основі в закладі освіти [4].

У Миколаївському національному аграрному університеті залучення вітчизняних та закордонних роботодавців до організації практичної підготовки здобувачів здійснюється шляхом проведення виїзних занять, навчальних та виробничих практик в умовах виробництва, в тому числі на базах філій кафедр, співпраці щодо дуальної форми здобуття освіти, практичної підготовки (стажування) за кордоном. Задля мети дати студентській молоді сучасні аграрні знання у поєднанні з бізнес-менеджментом Миколаївський національний аграрний університет у рамках співпраці із Університетом прикладних наук Вайнштефан-Тріздорф здійснює підготовку фахівців за спеціальністю «Аграрний менеджмент».

Переформатування аграрної освіти в Україні ставить перед аграрними закладами освіти завдання повернути талановиту молодь до вітчизняної аграрної галузі. Інноваційним в Україні став освітній проект «Агрокебети», який створено спільно з НУБіП України, аграрними компаніями, НМЦ «Агроосвіта» і Міністерством освіти і науки України. За час навчання здобувачі отримують універсальні знання одночасно в сфері агрономії, тваринництва, аграрної інженерії, основ ІТ-технологій в агробізнесі, менеджменту. Тобто відбувається підготовка фахівців нового формату для агробізнесу, так званих «farm managers» [1].

Безперечно вітчизняні аграрні заклади вищої освіти мають значний науковий та кадровий потенціал, а їх випускники мають бути конкурентними на внутрішньому і світовому ринках. Задля підтримки української молоді перспективними напрями співробітництва в галузі аграрної освіти українських закладів вищої освіти можуть бути такі: залучення до забезпечення моніторингу якості аграрної освіти зовнішніх стейкхолдерів (розробка та моніторинг освітніх програм); залучення фахівців галузі до викладання; активне впровадження дуальної освіти; стажування науково-педагогічних працівників на базі провідних агропідприємств та профільних закладів освіти за кордоном; залучення талановитих студентів до науково-дослідної роботи через навчання за кордоном та іноземних студентів в Україні.

Список використаних джерел:

1. Проект «Агрокебети» змінює систему аграрної освіти в Україні. Інформаційне агентство УНІАН. URL: <https://www.unian.ua/economics/agro/10484889-proekt-agrokebeti-zminyuye-sistemu-agrarnoji-osviti-v-ukrajini.html> (дата звернення: 02.02.2021).
2. Про співпрацю з роботодавцями / Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти . URL: <https://naqa.gov.ua/2020/05/> (дата звернення: 02.02.2021).
3. Наукові досягнення / Миколаївський національний аграрний університет. URL: <https://www.mnau.edu.ua/nauk-rob/ndv/nauk-dos/> (дата звернення: 05.02.2021).
4. Дуальна форма здобуття освіти у закладах вищої та фахової передвищої освіти очима роботодавців / Міністерство освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/dualna-forma-zdobuttya-osviti-u-zakladah-vishoyi-ta-fahovoyi-peredvishoyi-osviti-ochima-robotodavciv> (дата звернення: 05.02.2021).